

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Földbirtokreform

Nemsokára épen kerek egy eszterdeje lesz annak, hogy lapunk hasábjain először tettük szóvá részletesebben ezt a kérdést. Megállapítottuk akkor azt, hogy ez az ügy „olyan fontos, aminél fontosabb jövődő agrikultúr országunkra nézve aligha van; olyan sürgős, amilyen a belpolitikai egyéb kérdések közül egy sincs; és végezetül olyan humánus felé és lefelé egyaránt, amilyen az csak lehetséges emberi alkotások és intézmények terén”. Tehát lényeges, sietős, emberies feladatunk ez és ime, egy év múltán még mindig csak ott tartunk, hogy az egységes kormányzópárt a közös program 3-ik pontjával felvette ezt is a megoldandó kérdések közé. Mikor ilyen mulasztásokat látunk, mindig valami keserű iz üli meg torkunkat és „tekerő nyilallás formát” érezünk. Hiszen milyen rémségesen sok időnk van nekünk személyes, századrangu torzsalkodásokra, hercehurcákra és milyen megdöbbentően kevés a nemzet életébe vágó, elsőrendű alkotásokra.

Köztudomásu ugy-e, hogy milyen tátongó sebe a mi magyar népünknek évtizedek óta a földéhség? Hej, sok százezer paraszt ezért kelt utra tul a tengeren Amerika kincses tartományaiba. Köztudomásu ugy-e, hogy az őszirózsa forradalom beteges képzelődése és a kommunizmus halálos lázálma miként kápráztatták a földsovár nincstelenekeket épen a kiosztandó parcellák ígéréteivel? Hej, sok százezer paraszt ezért tántorodott meg és szédült bele a mocsaras fürtelem posványába. Köztudomásu ugy-e, hogy egyfelől a nagy háboruban évekig kintszenvedő, kezét-lábát elvesztő rokkantak messze révedező tekinlete előtt, másfelől a proletárdiktatura örületében is józanul megajló parasztság szeme felé ott csillogott mindig az annyszor hangoztatott földosztás jutalma? Hej, sok százezeren ezért tartottak ki lövészárokban és vörös hóhérok közt, kórházak ágyain és kinzókamarák rettegéseiben. Mindez köztudomásu és még sok egyéb más is, ami ezzel a kérdéssel egybekapcsolódott, összeforrt, egységbe nőtt. És mégis ma is csak mesziről ködlik felénk az egésznek a megoldása, mint a vágyó turista szemébe a felhők párázatába burkolódzó hegycsucs sóvárgott végcélja.

Nem, ez sehogy sincs így jól. Róma az ő veteránjait, akiket sebekkel borítva végre a katonai szolgálatból elbocsátott, nem cifra érmekkel, nem üres szavazati joggal ajándékozta meg, hanem adott nekik földet; rögt, amit turjon, verej-tékével öntözzön, megszeressen és ha

kell, újra, most már százszorozott erővel és dühvel védelmezzon meg minden ellenség ellen. Ezt Róma tette, a hatalmas nép, a világbirodalom. Mi pedig, az árva nemzet, a meggyalázott csihések, a Csonkamagyarország: mi csak igérünk s aztán marakodunk, veszekedünk, átkozódunk.

De legyen már vége ennek a pusztító nyavalyának. „Nagy idők” vannak, jöjjenek hát a „nagy emberek”, nem pedig a törpék, a hüvelykmatyik, a bab-szemjankók. Ma óriások kellene, akik — ha arra szükség van — mértőldeteket birnak lépni, a magasból képesek mindent áttekinteni és nem csuszni, mint hernyók, mindig a porban és a szemét közt. Nem hebehurgya, meggon-dolatlan, elhamarkodott munkát kívánunk, de viszont a patópálok korszaka mindig nemzeti csapás, ma egyenesen végromlás.

Különben is ebben a reformban a lényeg nagyon kevés és nagyon egyszerű. Földet kell adni minden arra érdemes, hozzáértő, becsületes és szorgalmas magyarnak, még pedig örök tulajdonul olcsó, törlesztéses kölcsön mellett. Tehát nem mindenkinek és nem ingyen, de nem is senkinek és elviselhetetlen terhek árán. Aki hadirokkant, vagy paraszti munkából élt eddig is és emellett nem cégéres bünös vagy dologkerülő naplopó, annak mindnek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy a maga kis

tagján dolgozhassék. De mindenkinek osztani földet kivétel nélkül a legnagyobb esztelenség volna. Hiszen olyan jövedőnek megyünk eléje, amikor fokozni kell a termést lehetőleg kétszeresére az eddiginek, sőt háromszorosára. Tehát akárkit odaállítani az ekeszarvához, lett legyen az börtönlakó, a gazdálkodáshoz tudatlan, csavargó, valóságos nemzetellenes politika lenne. És az érem másik lapja az, hogy kiki fizessen is meg az ő földesekéért. Mert először is az állam olyan sanyaru, eladósodott állapotban van, hogy ingyen ajándékokat a teljes katasztrófa felidézése nélkül nem osztogathat, de másodsor erkölcsileg is az a helyes, jogos, igazságos, hogy a tulajdon birtoklásáért mindenki rójja le a maga járandóságát; nem valami kibírhatatlan összeget, hanem egy egészen méltányos évi dijt. Ezzel segítünk szerencsétlen hazánk pénzügyi bajain, egyszerűs mind biztos öntudattal állunk meg a földünkön, amely a mienk, jogosan a mienk, hiszen megfizetünk érte.

Ennyi ennek a kérdésnek a lényege. A többi már csak részletező, pepecselő munka, amihez szaktudás, akarat és szorgalom kell és akkor egyre-kettőre készen is van. Várjuk, nehezen várjuk, hazánk ujjáépítésén aggódo szeretettel csüngve várjuk, mikor fog végre az ige testet öltetni és a sok ígéretből valami valóság is lenni?!
 Dr Bessenyei Lajos.

Ismét újabb kormánynévsor

Éles ellentétek a földreform körül -- Hallerék elégedetlenek

Budapest, július 17. (Nemz. St. tel. jel.)
 Teleky Pál gróf deznált miniszterelnök kijelentette, hogy a tárgyalások még folyamatban vannak s a nehézségek egyrészt sikerült már tisztázni a tegnapi nap folyamán. Kilátás van arra, hogy az igazságügy- és belügyi tárcák-nál mutatózó nehézségeket is sikerül e hártani az utból. A kormányprogram azokra a törvényjavaslatokra támaszkodik, melyek a Ház előtt fekszenek s arra a 9 pontra, amelyet az egységes kormányzópárt állapított meg. További programponatok annál kevésbbé szükségesegek, mert ez a kormány aligha lesz hosszabb életű a javaslatok tárgyalásának idejénél.

Budapest, július 17. (Nemz. St. tel. jel.)
 A 12 tárcából eddig tízre nézve megállapodásra jutott Teleky Pál gróf a pártvezérekkel. Az a két tárcá a belügyi és igazságügyi tárcá. A tárgyalások erről a két tárcáról folyamatban vannak. Ha a megállapodás megtörténik, Teleky az új kabinet névsorát a kormányzó elé terjeszti kinevezés céljából. Ez még vasárnap előreláthatólag megtörténik s az új kormány, ha valami akadály nem jön közbe, a hét első napján bemutatkozik a nemzetgyűlésnek s így a 21 napig tartó válság elintéződik. Teleky kabinetje harcos kabinetnek mutatkozik s különösen a földbirtokreform rejt éles ellentéteket magában. Csak látszólag sikerült áthidalni a nézeteknek azt a különbségét, ami nagyatádi és Rubinek földbirtokreformja között fennáll.

Miután a politikai válság három hetet elvett a képviselőház munkájából, most már gyorsított ütemben kell dolgozniok. Nyáriszűnetről szó sem lehet.

Teleky Pál az új kormányban a miniszterelnökség mellett megtartja a külügyminiszeri tárcát is. Kereskedelmi miniszter Rubinek Gyula, aki egyelőre még a földmivelésügyi miniszeri tárcát is megtartja. Pénzügy: Korányi Frigyes, kultuszminiszter: Haller István, honvédelem: Sréter István, népjóléti: Bénérd Ágoston, közlelemzés: nagyatádi Szabó, nemzeti-ségi: Bleyer Jakab, belügyre kombinálják Ferdinándy Gyulát és Széchenyi Viktor gróft, igazságügyminiszternek Ferdinándy Gyulát és Bernoldk Nándort, Tomcsányi Vilmost, Kulini Imrét.

Budapest, július 17. (Nemz. St. tel. jel.)
 A keresztyén szociálisták nincsenek megelégedve a válság megoldásával. Meg voltak ugyanis győződve, hogy az egységes kormányzópártot olyan férfiak fogják képviselni, akik a keresztyén szociálista párt programjait a szivükön viselik. Azt várták, hogy a gazdasági, kereskedelmi, népjóléti tárcákat keresztyén szociálistákkal fogják betölteni s mert ezek a tárcák a munkás-kérdésekkel is összefüggésben vannak s a szociális program is csak ezen a kereten belül valósítható meg.

Budapest, július 17. Teleky Pál gróf deznált miniszterelnök tárgyalásokat kezdett Székely János államiitkarral a népjóléti tárcá betöltése iránt. Ezzel a keresztyénszociálisták kívánságát akarja honorálni.

Fiume szive mégis a mienk

— Egy fiumei kereskedő elbeszélése —

Az olasz kormány legutóbbi katonai akciója alkalmával nehéz sulyként hatolt a lelkiünkre az a tudat, hogy Fiume kapui bizonytalan időkbe bezárultak előttünk... Titokban elsíratlunk, meggyászolunk a kétségtelenül olasz jellegű, de szívünkön nőtt magyar tengerpartot s imé: alig száradtak fel a magyar könnyek, máris áttört egy halvány reménysugár fájdalomunk ködös tengerén. Fiume szive mégis a mienk...

Egy felvidéki magyar újság jutott tegnap a kezünkbe s abban olvassuk az alábbi érdekes elbeszélést. Fiume mai sorsáról és életéről szól az s egy bennszülött fiumei kereskedő mondotta el, akit üzleti ügyei Kassára vetettek. Annál több benne az érdekesesség, mert szinte kikiált belőle a viszonyok alapos ismerője és az elfogulatlan szemlélő:

— Érdekes Fiume mai helyzete — mondotta a kereskedő. A város autochton lakossága nem kívánja az olasz államhoz való tartozandóságát. Sokkal inkább akarja az önkormányzatot. Azt akarja, hogy Fiume önálló állam legyen. Csak az olasz bevándoroltak agítálnak az Olaszországhoz való csatlakozás mellett és D'Annunzio ezek segítségével ragadta magához a hatalmat, amellyel mostan a túlzó olasz nemzeti irányt szolgálja. Az autochton lakosság vezére Zanella Richárd, a volt képviselő, akinek szakasztott az a szerepe, mint ezen a vidéken Hlinka páternek. Ahogy Hlinkáról elmondják, hogy „magyarón” és emiatt üldöztek, épen úgy történt Zanellával is. Sőt Zanella még rosszabbul járt, mert kiutasították Fiuméből és az „arditók”, — D'Annunzio rohamcsapatái megfenyegették, hogy darabokra vágják, ha a kezük ügyébe akad. Ugy látom, hogy a legionáriusok közt is hasonló volt a hangulat Hlinka ellen. De Hlinka ma már ismét a prágai parlamentben ül, míg Zanella még mindig nem jöhet Fiuméba. Hívei azonban kitartanak és erősen óhajják a Magyarországgal való közvetlen összeköttetést, amit a fiume-gyékényesi vesutónál internacionalizálásával vélnék elérhetőnek. Fiume tulajdonképpen ma is blokád alatt van. Olaszország a vörös kereszties missziók útján elég jól és olcsón élelmezi a várost, amire főképpen propaganda célokból fektet sulyt.

— A kikötői élet megszűnt. Csak parti hajók közlekednek. Sőt a vasút is nagy nehézségek árán jut be a városba. Csak a déli vasút szentpéterei vonaláról van közlekedés, Buccari felől nem jön vonat. Érdekes, hogy az áruk vámentesen jutnak Fiuméba és így meglehetősen olcsóság van. Így például a Santos kávé kilója 24 cseh-szlovák koronába jön, holott itt 60—70 korona.

— A csempészés óriási méreket öltött. Azt lehet mondani, hogy a város túlnyomó része csempészésből él. Ennek megfelelően a korrupció is hihetetlen mértékűt öltött. A pénzkérdés is érdekes. Az áruk ugyan lírában vannak megállapítva, de a forgalomban kétféle koronát ismernek. Az egyik a „Citta di Fiume” lebélyegzett korona, amelyet a város bélyegzett felül és melynek értéke a cseh-szlovák koronának felel meg, a másik az első jugoszláv bélyegzett korona, amelyet Jugoszlávia már el nem ismer, de amelyből a legtöbb van forgalomban Fiumében.

— Fiumének külön kormánya van. Az élen De Ameris áll. Ez a kormány természetesen D'Annunziótól függ, akinek mindenféle alakulatból, huszezer katonája van, azonfelül husz hadihajója, köztük egy dreadnaught, a Dante Alighieri. A katonaság azonban nem egységes, egyrésze republikánus érzelmű és igen gyakori az összetűzés a monarchistákkal. Nem ritkán utcai harcok is fejlődnek ki köztük.

— Fiumének van ezenfelül 4 zlj. saját katonasága. Ennek külön egyenruhája van, olasz mintára és olasz tisztek vezetése alatt áll. A magyar tiszteket közkatonaiknak sorozták be és így sok magyar szót hallani a fiumei katonák soraiból.

— A társadalmi élet meglehetősen lanya a politikai bizonytalanság miatt. A kormányzó palotában ugyan D'Annunzio nagy estélyeket rendez, de erre csak a kiválasztottak kapnak meghívást. A színházakban csak stagione társulatok szerepelnek. D'Annunzio az összes la-

pokat betöltötte még az olasz nyelvűeket is. Ellenben kiadott egy új lapot, amelynek „Vedetta d'Italia” a címe. Természetesen túlzó nemzeti az iránya, ellenben magas irodalmi színvonalon áll, hiszen D'Annunzio írja a vezércikkeit.

— Felekezeti kérdés nincs Fiumében. A magyar tartalékos tisztektől jelentkezésüknél például mindent megkérdeztek, kiütkészték, meg tudakolták, hogy ki vett részt az olaszok elleni háborúban és milyen frontrezteken szolgált, de a vallását egyiknek sem kérte meg. (Érthető! D'Annunzióknak is van titkolni valója!)

— A lakáshiány persze itt is érezhető. Ez általános tünet. Érdekes, hogy a Fiumeiek német egyetemre járnak és az egyetemi ifjak közt van 20 magyar is. Jellemző, hogy az ösztöndíjakat magyar fiúk is megkapták.

— Az is érdekelni fogja ezt a vidéket, hogy az első konzulátust a cseh-szlovákok állították fel Fiumében és ezzel életre való kereskedelmi érzésről tettek bizonyosságot. Viszont az is érdekes, hogy közvetítő nyelvtől a konzulátus a német nyelvet használja. Körülbelül annyi az, amit Fiume mai életéről mondhatok — így végződött a beszélgetés.

Szabdkörműves hajsza egy agg főpásztor ellen

A luteránusok csütörtöki közgyűlése

A tiszavidéki ág. hitv. evangélikus egyházmegye július 15-én közgyűlést tartott, melyről — szándékosan — csak ma számolunk be. Még pedig azért, mert közvetlen a közgyűlés előtti időkből olyan hírek jutottak hozzánk, melyek arra engedtek következtetni, hogy a kulisszák mögött az egyházi életben szokatlan, de még a polgári életben is üldözendő hajsza folytatódik egy 71 esztendő, minden nagybecsülésünket és tiszteletünket kiérdemelt agg főpásztor ellen, — s tisztán akartunk látni, be akartunk hatolni a kulisszák mögött lappangó egyházi titkok rejtekébe.

Mára sikerült világosképet nyernünk a helyzetről és a nélkül, hogy a lutheránus-egyház belügyeibe beavatkozni, vagy az egyház tekintélyét távolról is sérteni akarnók, nyugodt lélekkel megirhatjuk, hogy a tiszavidéki lutheránus egyházban izléselelen, s a hívők vallásos érzületére méltó felelt káros hatású hajszt indított Sztankay Farkas Béla egyházi felügyelő és szabdkörműves társulata a debreceni evangélikus egyház lelkésze, az agg és beteges Materny Lajos főesperes ellen.

A hajsza induló pontja még Geduly páholymester-püspök választásának idejébe nyúlik vissza, amikor a puritán, becsületes magyar lelkű és gondolkodású Materny Lajos főesperes nyíltan állást foglalt az országot lejtőre vivő szabdkörműves mételey ellen. Geduly püspöknek hűséges famulusa és páholytestvére ma is Sztankay F. Béla és dr. Réczey Sándor, akiket ő a krisztusi szeretet nevében sietve használt fel személyes bosszújának kielégítésére. Sztankayék viszont a nagyravágyó, fiatal és meggondolatlan Zoványi-tanítványt, Zeman Zoltán volt segédlelkész lovalták fel az agg Materny ellen, aki hosszú, Istennek tetsző lelkipásztorokodás és becsületes munka után nem ezt az aggkort érdemelte pályatársai részéről. A közgyűlésről szóló beszámolóknak a következő:

Az elnöki eziken Materny Lajos főesperes és dr. Meskó László egyházmegyei felügyelő ül, aki elnöki megnyitójában festi az ország romlását, pusztulását.

A közgyűlés ezután megválasztotta az ideiglenes jegyzőt, kiegészítette az egyházmegyei törvényszéket és Paulik János nyiregyházi lelkész személyében megválasztotta az ideiglenes alperest teljes hatáskörrel, majd Materny Lajos főesperes részére hat havi szabadságot engedélyezett és hozzájárult az egyház részéről gyógyítása céljára megszavazott háromezer koronának az egyház pénztárából való kiutalásához.

A közgyűlés tárgysorozatának 4. pontja váltott ki nagyobb mozgalmat. Soron volt az egyházi tisztviselők igazolása. Materny Lajos főesperes előterjeszté a tárgyat s hangoztatja a kérdés sürgősségét, helytelenítve az Orle eljárását e kérdésben.

Hangoztatja, hogy még az egyházi élet-

ben sem találjuk meg kézzelfogható eredményekben a nyugodt pontot. Az egyházi életben is a régi játékok folynak, torzalkodások és hatalmi örletések. Olyanok tolokodnak előre, kiknek mélységesen hallgatniok és teljesen félrevonulniok kellene (!)

Vigyük keresztül a restaurációt intézményről intézményre. Intézményt eredményesen nem lehet úgy szolgálni, ha emberek ülnek össze, kiknek nemcsak világfelfogásuk más, de sokszor a becsületről való fogalmuk is. A tiszta szívűek álljanak végre össze, fogjanak kezét és maguk körül tépjenek ki minden gázt és minden gyomot.

A közgyűlés adjon az igazoltatásokhoz határozott direktívákat. Vizsgálandó:

1. Magalartás a kommunizmus idején.
2. Az, hogy a kommunizmus előkészítésében volt e része. Itt Materny főesperes a nemzetet ért szörnyű katasztrófában a szabdkörműveséget a vele szövetszertett radikalizmussal mondja főbülnösnök. (Ugy van! Szer.) A kommunizmus csak pont a mondat végén, mert a mondatot ők adták. Minden szabdkörműves és mindenki, aki radikális pártmozgalmakban részt vett, felelősségre vonandó.

3. Megvizsgálandó, hogy mit tett a vezető állásban levő a fenyegető árral szemben?

Most buj ki a szög a zsákból... Dr. Réczey Sándor felállott és védelmébe vette a szabdkörműveséget és a radikálisokat, mert bevallása szerint ő is mindig az volt.

Paulik János nyiregyházi lelkész olyasvalamit mondott: kapard nagyon a szabdkörműveséget, püspök buvik ki belőle. A felkiáltásokból kitűnt, hogy az egész egyházmegyén rajtafekszik a mindent elorsvasztó szervezet, a határozat az igazoltatásoknál a legteljesebb nyilvánosságot mondja ki.

Soron volt Materny Lajos főesperes felelőbevése, egy közgyűlési, távollétében szabályellenesen hozott határozat, mely panasz volt Sztankay F. Béla felügyelő ellen.

A kinos ügy a végén teatrális előre rendezett játékkal végződött. Paulik János felszólítja az evangéliom és a keresztényi szeretet nevében Sztankay felügyelőt, hogy a főesperesnek kezét nyújtson és a felügyelő ezt egy kissé hosszúra elnyúlt töprengés után megteszi.

Sztankay F. Béla egyébként úgy került oda a felügyelői székbe, mint a szabdkörművesek exponense.

Ma azonban nem biztos talajon áll, az összeférhetelenség fel van vetve, még néhány játék bucsuszóra s menni fog.

Délután és péntek délelőtt az egyházmegyei törvényszék itélt Labonc Lajos volt segédlelkész és dr. Popini Albert a nyiregyházi leánygimnázium volt igazgatójának a kommunizmus idején való magatartása fölött. A törvényszék mindkettőt hivatalvesztésre ítélte.

„Sztankay és társasága kiméletlen harcot hirdetett az agg Materny ellen és a túlfutott ambíciója Zemannel elhitette, hogy ő lesz a Materny főesperes utódja. Most aztán a hívők nagy lelkiépülésére a szabdkörműves-csemete még principális életében házról házra jár és könnyen kitalálható „lelepezésekkel” iparkodik a köztisztviselésben álló főpapot befekéitíteni és magának voksokat szerezni...”

Kun Béla szökése

Bécs, július 17. (Nemz. St. tel. jel.) Kun Béla szökésével kapcsolatban az osztrák kormány egy kömmüikét adott ki, amelyben azt mondja, hogy Richter Pál, a hadifogoly gyámoltó hivatal megbízottja tárgyalásokat folytatott Koppenhágában Kolt majd Litvinov orosz szovjet megbízottakkal az osztrák hadifoglyok hazahozatala érdekében. Az orosz kormány az Ausztriába menekült magyar népbiztosok szabadonbocsátása mellett volt csak hajlandó az osztrák hadifoglyokat szabadon engedni.

Bécs, július 17. Valószínűnek tartják, hogy Kun Béla cseh segítséggel szökött meg, Kun Béla szökése Vágó Béla társaságában, aki Bécsben már néhány hónap óta szabadon tartózkodik, ment végebe. Bécsben szabadon tartózkodik még Landler, míg internálva csak egyikük Lewjen Lajos kommunista vezér van. Kun Bélát Oderbergben a hadifoglyokat szállító vonatban nem látták, lehet hogy már elébb kiszállott. Általában Kun Béla szökése teljesen tervszerűen ment s minden elő volt készítve.

A szepesi népszavazás

A zipserek mellettünk szavaztak

Budapest, július 17. (Nemz. St. tel. jel.) A napokban Árva megyében és a Szepességben népszavazás volt az antánt-bizottság jelenlétében. A lakosságnak egy rendelet szerint afelől kellett nyilatkoznia, hogy vajjon Lengyelországhoz, vagy Csehországhoz akar e csatlakozni? A szavazás alatt megjelentek a zipserek a Szepesfaluban székelő antánt-bizottság francia elnökénél s tudomására hozták, hogy sem Lengyelországhoz, sem Csehországhoz, hanem Magyarországhoz kívánnak csatlakozni. A francia megbízottak a hazafias takosság kérelmérelel jelenlést tesznek felettes hatóságukhoz, a népszövetséghez.

Cseh vörös agitáció a Felvidéken

Kassa, július 17. (N. St. t. i.) A Felvidékre menekült magyar bolsevisták erős agitációt fejtenek ki, hogy a cseh haderő fegyveresen avalkozzék be a lengyel-orosz konfliktusba. Agitációjuknak már meg van azon eredménye, hogy a csehek 6 hadosztályt vontak össze a lengyelek hátamögé. A Felvidéken a bolsevista agitáció miatt gazdasági elégtelenség is észlelhető. Prágában úgy akarják ellensúlyozni a magyarok felé való orientálódást.

Alávaló merénylet a „Hajdúföld“ ellen

Bevették és összetörték Ispunk címtábláját

Azok az alattomban dolgozó, sötétben bujkáló titkoszatos elemek, melyeknek okuk van a Hajdúföld keresztényi erkölcsöket hirdető és a közéleti nagyságokat sem kímélő purifikáló irányzatától félni és tartani, — péntekről szombatra virradó éjjelen, az éjszaka sötét leple alatt alávaló, s a Károlyi Mihály-féle zűzavaros időkre emlékeztető merényletet követtek el a Hajdúföld ellen. Ólmos bottal bevették szerkesztőségünk címtáblájának ujnyi vastagságu ilvegtábláját . . .

A gonosz és kártevő elemek bizonyára a kielégített nemtelen hosszú ördögi mosolyával gondolkodnak most a nekünk okozott anyagi kárra, melyet nem rebachért dolgozó vállalatunk feltétlenül meg is érez, s azt hiszik, hogy sikerült az orozva ejtett ütésecel a Hajdúföld hangját is eltompítani.

Az erkölcs és igazság biztos talaján állva megizenjük azoknak a becstelen merénylőknek, hogy ha barbár kártevésük sikerült is: számításukban csalódtak mégis, mert a Hajdúföld még így sem fog soha egy percre sem letérni arról az utról, amelyet neki az ország és a keresztényen magyarság érdeke másfél évvel ezelőtt előírt. Bennünket sem elhallgattatni, sem mérsékelni, de még megfélemlíteni sem lehet. Ültünk rendületlen nyugalommal, tiszta, nyílt homlokunkkal, becstelen magyar szívvél, félelmet nem ismerő bátor lélekkel helyeinken íróasztalunk előtt, s dolgozunk tovább megfeszített szorgalommal, lesújtott hazánk és meggyaláztott fajunk felemelését szolgáló büszke öntudattal. Legfeljebb görcsösebben ragadjuk meg a tollszárat és erősebben nyomjuk meg a tollunkat a jövőben.

X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X	X

— a Hajdúföld X élni fog és hirdeti az igét, mely örök és halhatatlan, s melynek rajtunk kívül sok-sok elszánt és bátor harcosa van . . .

Azon azonban most már mi mosolygunk keserű maliciával, hogy a debreceni „fehér terror“ idején, a zsidó üldözés ilyen borzalmas korszakában végeredményben a keresztényen magyaroknak kell üldözést szenvedniök Debrecenben . . . Szeretnők hallani: mit mond erre magában a debreceni Ébredő Zsidók Egyesülete, mit a Haladás Szaks. Nagypáholy és mit a hajbókoló, zászlóhajtó Polgármester Ur? . . . A tüszurások után a Hajdúföld . . . sorrendben . . . Hát nem az aljasságok és erkölcsi hiányosságok Ararat — hegye ez a város, — kedves, mosolygós öreg — páholytestvér ur? . . .

HIREK

Zsidó lyceumot

Állítottak fel Kolozsvárt és Temesváron a jövő iskolai évre, — jajdul fel az egyik nagyváradi újság, mikor nagybuzán hozzátesszi: hol vagytok mi Váradon ettől? . . . Bizony hol vagyunk embertársam, nemcsak Nagyváradon, hanem Dearecenben s az egész Csonkamagyarországon attól, hogy a saját pénzeteken fenn tartott iskolátok legyen, s ne a lerágott csontu magyarságot használjátok ki saját művelődés-tekre is? Bizony hol vagytok? . . . Mert hát ne higgyétek ám, hogy a Csonkamagyarország nemzetiégi minisztere nem adna nektek engedélyt iskolanyitásra. Dehogy nem, sőt szivesen. Csak azt kötné ki, hogy a Löw Immánuelek és Reb Rachelek munkáját ellenőrizhesse és hallgathassa a talmudista urak goj-irányu oktáidását . . . Hát ugy-e, hogy akkor inkább nem kell zsidó iskola és meglegesztek a hittantánítás subájával is? . . .

— Istenisztelet. Az ágostai hitv. evang. templomban (Miklós-utca 3. sz.) vasárnap d. e. 10 órakor Uray Sándor ref. lelkész végzi az istentiszteletet.

— A debreceni újságírók igazoltatása. A Debreceni Újságírók Egyesülete péntek esti ülésén egyhanguan elhatározta, hogy tagjainak úgy a kommun, mint az oláh megszállás alatti magatartását vizsgálat tárgyává teszi. E célból 3 tagu igazoló bizottságot küldött ki. Az egyesület főlkéri mindazokat, akik alant felsorolt tagjai ellen fenti okokból kifolyólag konkrét és igazolható vádakot felhozni tudnak, hogy azokat az egyesület elnökségével (Egyetértés szerkesztősége, Piac u. 26—28) 14 napon belül közölni sziveskedjenek. — Minetartás végett özlí az egyesület, hogy tagjai sorából már régebbi határozatával kizárta: Nemény Vilmos, Paizs Imrét, Gáspár Endre dr t és Sipos Iván Jánost. Posch Dezső elnök.

A Debreceni Újságírók Egyesületének tagjai a következők: dr Szatay Ferenc, dr Zádor Károly, dr Hegedüs Loránt, Posch Dezső, Balassa Sándor, Pálffy József, Rostkovitz Arthur, Herczegh Kálmán, Gacs Demeter, Thury Lajos, Szalánczy József, dr Barabás Béla, Szathmáry Zoltán, L. Loránt József és Röhmer Richárd.

— Hat év után megtartandó dal és táncestély. A debreceni Petőfi dalkör 1914 augusztus 2-án, a debreceni csata emlékére nagyszabásu ünnepélyt tervezett, melyet az Arany-Bika dísztermében dal- és táncestély fejezett volna be. A dalkör már kibocsájtotta a meghívókat és csaknem az egész város készült az ünnepélyre, mely a honvédtemetőben kezdődött volna a honvédsiroknál, ahová minden évben kizárólag a város közönsége elhelyezni a hősök közös sírhalmára a kegyelet, hála és elismerés koszorúját. De úgy az ünnepély, mint a dal és táncestély elmaradt, 1914 július 27-én jött a mozgósítási parancs! A dalkör tagjai a harc-terekre mentek. Azután jött a forradalom, vörös rémuralom, az oláh korbács csatogása, nem lehetett ünnepelni. A nemzeti hadsereg bevonulása után kelt új életre a Petőfi-dalkör és határozta, hogy az 1914 augusztus 2-ára hirdetett hazafias dal és táncestélyét megtartja hat év múlva, 1920 augusztus 1-én, vasárnap este, másnap délután pedig a honvédsiroknál röjja le a kegyelet adóját. A rendezőség, melynek tagjai közül sokan hálál haláltak, ez uton hívja meg estélyére a város közönségét. A belépő vigalmi adóval személyenkint, 26 K. Jegyek előre válthatók Márton Gyula uri divat Várari Sándor orvosi kötszer, Varjassy Gyula kosáttüzletében és Ganofszky Lajos pénztárosnál, a Hangya Deák Ferenc-utca 19. szám a. üzletében.

— A Debreceni Vadásztársulat f. hó 30 án délután 5 órakor hajdúvármegye tanácsstermében tartja évi rendes közgyűlését, melyre a tagok ezuton hívatnak meg. Választmány.

— Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen és édes jó anyánk özv. polgái Bakó Istváné szül. éles-réti Szikszay Sára temetésén megjelent kedves rokonaink, jó ismerőseink és barátaink fogadják szives megjelenésükért és vigasztaló szavaiért ez uton is hálás köszönetünket. Debrecen, 1920 július 17-én. A Bakó testvérek.

— Az olasz-szerb feszültség. Budapestről jelentik, hogy a jugoszláv közvélemény erősen követeli az Olaszország elleni intézkedéseket. A régensnek Zágrábba való utazása bizonyítja, hogy a szerb-horvát ellentétek nem áthidalhatatlanok. Az olaszok az albánokban csalódtak. Bulgária támogatására nem számíthatnak, mert Bulgária nem Macedonia, hanem Thracia visszaszerzésére törekszik. Románia Oroszországgal van elfoglalva, vagy hogy Jugoszláviának az Olaszországgal való leszámolásra itt van a legalkalmasabb időpont. A triezti és spalatói események következtében Olaszország és Jugoszlávia között igen feszült a viszony, bár a szövetségesek mindent elkövetnek, hogy a konfliktus kitörését elhárítsák. Az olasz kormány mérsékelt állásponton van, de itt úgy hiszik, hogy Szerbiában Pasics keveri a kártyát s uszít Olaszország ellen. Spalatóban két olasz matróz a horvátok zászlóját megbecstelenítette. A jugoszláv csöcselék a két matrózt megincselte. Erre az olasz tengerészek bomázni kezdték a várost. Utcai harcok fejlődtek ki. Egy olasz fregattkapitány s több matróz elesett. Jugoszláv részről is néhány haloti s több sebesülés történt. Zágrábban nagy olaszellenes tüntelések voltak. Július 13-án ismét megjelent a város felett egy olasz repülőgép s több bombát dobott le a városra. A bombázásnak több halott és számos sebesült áldozata volt.

— Dr Korpássy D. Lászió orvos belbetegeknek Teleki-u. 5. sz. alatti rendelőjében délelőtt 8—10 ig, délután 2—4-ig rendel.

— A debreceni ügyvédi kar tagjai ma vasárnap délelőtt 11 órakor az ügyvédi kamara helyiségében a kamarai tisztújítás megbeszélése végett értekezletet tartanak, melyre az ügyvédi kar tagjai ez uton hívatnak meg.

— Meghívó. A debreceni köztisztviselők vadásztársulata f. évi július hó 19 én d. u. fél 7 órakor a Burgondia u. can levő ipariskola, földszint 2. számú helyiségében rendes évi közgyűlést tart, melyre tagjait ezennel meghívja. Elnökség.

— Az Ipartestület elnöke. A Ker. Iparosok Országos Szövetségének debreceni csoportja pénteken este a Népszövetségi Otthonban értekezletet tartott, melyen egyhangu lelkedéssel elhatározta, hogy az Ipartestület elnöki tisztségére Bisothka István műépítész jelölése mellett foglal állást.

— Felhívás! A honvédelmi miniszter ur a tisztiek, altisztiek és ezek hozzátartozói részére a jegyhez kötött élelmiszereket biztosítani kívánja. Az ellátásban mindazon tényleges, nyugdíjas és rokkant tisztiek és altisztiek, ezek özvegyei és árvai fognak részesülni, akik az állomáson levő katonai beszerzési csoportba ellátatlan családtagjaikkal együtt tagként beléptek, illetve belépnek. Felhívom ennek folytán a felsorolt kategóriába tartozó családöket, hogy amennyiben azt eddig meg nem tették, a debreceni katonai beszerzési csoportba mielőbb lépjenek be, hogy annak vezetősége a szükséges előmunkálatokat idejében elvégezhesse. A beszerzési csoport irodája a Péterfia-utca laktanyában. Térparancsnokság.

— Az Angol királynőben vasárnap, folyó hó 18-án este fél 9 órai kezdettel a házi ezred zenekara gondosan előkészült opera és operett műsorával bemutatkozik. Belépődíj 5 korona a zenealap javára. A rendkívüli élvezetes hangversenysenyre szivesen hívjuk fel olvasóink figyelmét.

— Orvosi hír. Dr Frank Richárd operateur, sebészfőorvos, rendelését Böszörményi-ut 3 sz. alatt medkezdté. Rendel délután 2—4.

— Harisnya-gyáram üzemet, mely 1915 óta anyagihiány miatt szünetelt, újra felvettem és egyelőre kövekező cikkek gyártásával foglalkozom, mely cikkek detail eladását a Piac-u. 18 (Tisza palota) üzletemben már meg is kezdtem: Női harisnya párja 70 korona, fekete, barna, fehér, szürke. Gyermekek-patent harisnya 40—117 koznáig, barna, fekete, fehér. Gyermekek fuszekli 47—78 koronáig különböző színekben. Férfi fuszekli 50—60 koronáig nyers és szinesben. Teljes tisztelettel Benyáts Emil.

— Legfinomabb 3 as cigarettahüvely vattás 100 darab 7 korona, Antalfynál Szent Anna-utca 13. Telefon 612.

— Nyolc koronáért ujjalakítom nyak-kendőt. Rakóczi 23.

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
BIRÓ PÁL

A földkérdéshez

A magyarországi földbirtok-rendszert arisztokratikusnak szokták nevezni. A földkérdés a magyar politikai életben évtizedek óta aktualitással bír és e problémán belül éppen földünknek ezt az „arisztokratikus“ elosztódását, a nagybirtok magyarországi helyzetét és sajátosságait érte a legtöbb támadás.

A politika szempontjából a támadások a legkülönbözőbb álláspontokból indultak ki: de kétségbe vonták a nagybirtok jogosultságát is. A legtöbbet hangoztatott érv e mellett a művelés intenzitásának hiánya volt. Vizsgálat alá kell tehát venni ez érv igazságos voltát.

Eltekintve attól, hogy a csökkenő termelékenység törvényének (law of diminishing return) közgazdasági igazsága teljes erővel ellentmond ennek, a legnagyobb érv lehet a magyarországi földbirtokrendszer mellett az a tény, hogy mily arányban képes földünk a lakosságot és pedig lehetőleg azt minél nagyobb számban eltartani. Erre vonatkozólag megemlítem, hogy Magyarország mezőgazdasági területén 35·53 millió kat. holdon a magyarság 1890-ben a birtokosságnak csak 44·28 százalékát tette, mégis az ország népességének majdnem fele magyar volt és bár azóta birtokrendszerünkben változás nem volt, mégis a háborúig a magyarság számaránya az országban abszolút többséget nyert. Ezzel szemben nemzetiségeink, bár a birtokosság nagyobb százalékát alkották, népesség tekintetében mégis elmaradtak a magyarság mögött. Így pl. a román ajkuak a birtokosságnak a háború előtt 22·32 százalékát alkották, a lakosságnak azonban csak 17·11 százalékát.

Ezen adatokhoz hozzá kell fűznöm még azt, hogy a háború előtti Magyarországon az apróbirtok nagyrészt nemzetiségi tulajdonban volt; 1912-ben a 10 holdon aluli birtokosok közül alig 40 százalék volt a magyar. Tehát a magyarság inkább a nagybirtokosságot képezte és ez a birtokrendszer nagyobb számbeli gyarapodást, a népesség szaporodásának teljesebb gazdasági előfeltételeit nyújtotta neki, mint az apróbirtokos nemzetiségeknek. A nagybirtok produktivitása mellett bizonyosságot tesz a tény és általánosságban megállapítható, hogy a nagybirtokok közgazdasági szükségessége éppen abban rejlik, hogy hatalmas termelőképességével az egyre szaporodó nemzet létfeltételeinek alapját megadja. Hogy az „arisztokratikus“ birtokrendszer mennyire nem akadály a népesség szaporodásának és gazdasági jólétének, arra a legjellemzőbb példa Anglia, melynek egész mezőgazdasági területét mindössze néhány százezer ember bírja, mégis igen kedvűző a népességi arány.

Ugyancsak sok támadás éri a nagybirtokok gazdálkodási, illetőleg üzemi rendszerét.

A teljes produktivitás szükségességének hangoztatása mellett a nagybirtokok üzemenek intenzitása gyakori és súlyos kritika tárgyát képezi. — Elismerve azt, hogy sok helyütt nagybirtokaink gazdasági intenzitása tényleg sok kívánni valót hagy hátra, mégis meg kell állapítanunk, hogy az egyszerű rentabilitás, a nagy haszonnal dolgozó gazdaságok üzemszerkezete még nem jelenti a helyes és közgazdaságilag valóban termelékeny gazdálkodást. Vonatkozik ez elsősorban a föld kiszorolására, a pillanatnyilag nagy eredménnyel dolgozó mezőgazdasági üzemekre, melyek azonban tartósan eredményes közgazdasági hasznot még sohasem produkáltak, mert az ily különleges és pillanatnyilag tetszetős, nagy eredmények már önmagukban hordják a következő idők eredménytelenségét. Különösen látható ez nagyszámú zsidó bérgazdaságainknál. Hogy ezek mily károkat idéznek elő mezőgazdasági kulturánkban, arra csak egyetlen példaképpen főlemlitem a különösen ezen gazdaságokban divó lefejtő-telentartási rendszert, mely évről-évre kétségbeejtő következetességgel teszi tönkre tenyészállat-állományunk legjavát.*

De hosszan és a legkülönbözőbb szempontokból lehetne e kérdést taglalni, ami ehelyütt módomban nem áll. A jövő gyakorlati magyar politikájának a föld kérdésében ezen elméleti szempontokat is figyelembe kell tartania.

(Oeconomus)

A Baross Szövetség és a földbirtokreform

A Baross Szövetség július 13-iki törzstag-ülését foglalkoztatta a most megjelent nagyatádi Szabó féle birtokreform tervezettel is és azon felfogásának adott kifejezést, hogy ezen, a károsan ható volt Buzá Barna-féle törvény másolatát képező, tervezet nem felel meg az országos érdekeknek és semmi esetre sem alkalmas arra, hogy a megvalósítás stádiumába lépessen. E tervezet lehetetlenné tenne minden termelést, megölné belterjes gazdálkodásunk, többtermelésünk és mezőgazdasági iparunk lehetőségeit. De földigény kielégítési szempontból is lehetetlen. Elzárja a 10—20 holdas gazdákat a fejlődéstől, elzárja a jelenleg éppen a földreform keretén is elhelyezkedésre váró keresztény nagy középosztályunkat megélhetési alapjától és a reform végrehajtását a minden kori örökösök pártok és különösen az oly sok befolyásnak kitett közéleti előjáróságok kezébe juttatja, amivel csak örökös viszálynak és demagógiának adna teret. E tervezet pénzügyi és adminisztratív műszaki végrehajtása az ál-

* Tisztelet a kivételeknek, de az tény, hogy a zsidó bérgazdaságok nagyrésznél a föld kiszorítása olyan mérvű, hogy az e téren való visszaélések megállítására szigorú törvényes intézkedéseket kellene mielőbb életbe léptetni úgy, hogy azoknál a gazdaságoknál — melyek csak kissé is nagyobb terjedelműek, hol tehát a termelés lényeges része közfogyasztás fedezésére irányul, hol a bérlő vagy az illető gazdaságkezelő a vezetéshez egyáltalán nem ért, hol e mellett a föld kiszorolásával annak további hozamképességét kockáztatja, hol ezek miatt a fogyasztó közönség, a társadalom és a közérdekeknek elonyei veszélyeztetve vannak, mint ez általában a kávéházi láncosokból átvett bérlőknél oly botrányosan gyakori — az államhatalomnak oda kellene hatni, hogy a hozamképességében amugy is megbénult mezőgazdaság az ilyen oda nem való elemektől mielőbb megtisztítatnék.

Rovatvezető.

lambháztartást még a lehetetlenségig meg is terhelné. Ezek után a Baross Szövetség teljes objektivitással utal azon régi gyakorlati szakemberekkel megegyező felfogására, hogy a nagyatádi Szabó-féle birtokreformtervezet sem az általános országos, sem a középosztály, de még a kisgazda társadalmi érdekeknek sem felel meg. A Baross Szövetség a Rubinek-féle birtokreform tervezettel már július 22-iki törzstag-ülését foglalkoztatta és erre vonatkozó módosító kifogásainak kifejezést is adott s azt általánosságban tárgyalási alapul elfogadhatónak találta. — A két tervezet összehasonlítása során teljes objektivitással megállapítja, hogy míg a Rubinek-féle tervezet a kérdés végrehajtását helyesen és teljesen kiveszi a pártpolitika kezéből, addig a nagyatádi Szabó-féle tervezet a végrehajtást teljesen a pártpolitikának és a közéleti előjáróságoknak adott funkciókkal az örökös viszálynak, továbbá a demagógiának a kezébe szolgáltatja. Míg a Rubinek-féle tervezet a végrehajtás során helyesen a közmegegyezésnek is teljes teret nyit és a lambháztartást legkevésbé sem terheli meg, addig a nagyatádi Szabó-féle tervezet végrehajtása minden vonalon az államra elviselhetetlen terhet róna. A Baross Szövetség a birtokreform kérdésének megoldását feltétlenül szükségesnek tartja, de utal arra, hogy az igény kielégítésének kérdését a belterjes gazdálkodásnak, a többtermelésnek és különösen mezőgazdasági iparunk intézményes biztosításának a kérdéséről egyoldalúlag elválasztva megoldani nem lehet, amint ez a Rubinek-féle tervezetben habár általánosan, de mégis intézményesen kifejezése is jut. A Szövetség mint országos gazdasági és erkölcsi testület fenntartja magának a jogot, hogy ezen fontos országos kérdésben felfogásának a legfelsőbb fórumok előtt is kifejezést adjon és el is várja, hogy ilyen országos kérdések megtárgyalásába bevonassék.

A Duna—Tisza-csatorna. A Duna—Tisza-csatorna megépítése tárgyában évek óta a legkülönbözőbb tervek merültek föl. Mindezek az eszmék, tervek és ötletek tárgyalás alá kerültek illetékes helyen, ahol azonban sohasem tudtak véglegesen határozni, hogy a fölhozott tervekkel mi történjék. A Duna—Tisza-csatorna terve immár a legkomolyabb mederbe terelődött. A csatorna ügyének anyagi része az Agrárbank hatáskörébe került és a bank most a legnagyobb intenzivitással fogott az ügy mielőbbi megoldásához. A bank, a földművelésügyi miniszterium Duna—Tisza-csatorna osztálya és Ziellinszki Szilárd műegyetemi tanár most fogtak hozzá a tervek új földolgozásához. Az eddigi tervek teljesen háttérbe szorultak és most egészen új irányban kezdik meg az előmunkálatokat, amelyekre az Agrárbank most kapta meg az engedélyt. Értesülésünk szerint szeptember végén már az előmunkálatok olyan előrehaladott stádiumban lesznek, hogy az új Duna—Tisza-csatorna menetéről és beosztásáról már hozzávetőleges képet fogunk kapni.

Nemzetközi Borkereskedelmi Rt. Budapest cég alatt a magyar borkereskedés fellendítésére, a magyar boroknak külföldi piacokon való értékesítésére és ezzel a hazai borkereskedelemnek a külföldi viszonylatokban való fokozatos fejlesztésére 20 millió korona (tökevel) új részvénytársaság alakult. A társaság alapításában a Pestii Hazai Eisző Takarékpénztár Egyesület, a Hazai Bank, a Heves megyei Takarékpénztár, a Gyöngyös—Visontai Bortermelők Szövetkezte mint rt., az Egri Szövetkezet Bortermelők rt., a Nemzetközi Borkereskedelmi rt. Bécs, a Nemzetközi Borkereskedelmi rt. Prága, az Agrária Szőlőtelepítő rt. Ecséd, a Hevesi Mezőgazdasági és Kereskedelmi rt. Heves, a Hatvani Szőlőtelepítő Borkereskedelmi rt. vesznek részt. Az új vállalat folyó évi július 12-én tartja alakuló közgyűlését s ezt követően IV. ker., Egyetem utca 2. sz. a. helyiségeiben megkezdí működését.

Jugoszláv gabona Német-Ausztriának. A német-osztrák kormány, hogy pótolja az elmaradt magyar gabonabehozatalt, új szállítási szerződést kötött a jugoszláv kormánnyal, amely 15.000 tonna buza és 40.000 tonna tengeri szállítására kötelezte magát. A szállításnak július és augusztus hó folyamán kell megtörténnie.

Nagy tűz a pályaudvaron 300 ezer korona kár

Pénteken este kevéssel 8 óra előtt a tűzoltók vészkes kürtölése zavarta meg a Piac-utcán járó kocsikat. A nagyállomáson tűz ütött ki, s ha az ember a pályaudvar felé tekintett, nehéz sötét füst felleget látott felszállani.

A tűz a nagyállomás nyugati részén, alig néhány lépésre a raktártól és a fűtőháztól volt. Két nyitott vasúti kocsi állt ott. Az egyik nyitott vasúti kocsiiban 8-10 fahordóba szűrt olaj és pár hordó benzín volt elhelyezve, elszállítás céljából. Valószínűség szerint az olajos hordók egyikén egy nyílás volt s ezen át szivárogott ki az olaj, mert úgy 8 óra felé, mikor egy tolató mozdony arra haladt, egyszerre lángba borult az olajos vasúti kocsi. A közelben álló pályaudvari őrség egyik őrszeme azonnal jelentette a pályaudvarparancsnokságnak a tüzet és onnan mintegy 20 emberből álló különítménnyel kivonult Ternyey hadnagy, igyekezvén az azonközben megérkezett pályaudvari vasutas tűzoltókkal a kocsit, mely lángba bört, a közeli raktár melől egy mozdony segítségével kissé távolabb tolni, nehogy a közeli raktár helyiségek is tüzet fogjanak.

A tolatás közben megérkezett azután a városi tűzoltóság Sztankay főparancsnok vezetésével, valamint a rendőrség dr. Tóth kapitány vezetésével és azonnal hozzáláttak ők is a tűz oltásához. Egy órai megfeszített munkával sikerült a tüzet elfojtani.

A tűz következtében néhány talpfa is megégett és meglazult egy 4 méter hosszúságban a vasúti sín is. A vizsgálat megindult az irányban, hogy kit terhel a felelősség a tűz támadása miatt. Az eddigi vizsgálat során kiderült, hogy a kár meghaladja a 300 ezer koronát, mert a nagymennyiségű olaj, benzín, mind elégett, azonkívül egy vasúti kocsi és néhány talpfa. A vasúti tűzoltóság, ugyancsak a pályaudvari őrség derekasan megállta a helyét, mert példás rendben folyt az oltás, jóllehet nehéz volt a rendet fentartani, mert mintegy kétezer kíváncsi ember verődött össze a tűz körül.

Uj államtitkárok

Budapest, július 17. Az államtitkárságok fölött már az új kormány fog dönteni. Kereskedelmi miniszteri államtitkár Lipták Pál, kultuszminiszteri Pekár Gyula marad. Ha Ferdinándy lesz a belügyminiszter, akkor az államtitkárja K. Pethes László lesz.

Művészet

A róm. kath. egyházi vegyeskar vasárnap, július 18-án este 8 órakor a piarista főgimnázium dísztermében nagyszabású hangversenyt tart, még pedig egy egyházi, mint világi klasszikus zeneszámokkal.

A hangverseny műsora a következő:

1. Verdi „Cigányok kardala” a Traviata c. operából. Előadja a róm. kath. Egyházi Vegyeskar.
 2. Hegedűl Sztasny Nándor őrnagy ur, okl. hegedűművész.
 3. Beszédet tart dr. Lindenberger János, püspöki helynök, prépost kanonok, plébános ur.
 4. Zsaskovszky E. „Vig dalra fel.” Előadja a róm. kath. Egyházi Vegyeskar.
 5. Zongorán játszik W. Hammerstädter János zenedei tanár, zongoraművész ur.
 6. Kossovits: „Vasuton,” 4 szólamú női kar. Előadja a róm. kath. Egyházi Vegyeskar női kórusa.
 7. Verő-Stark: „Huszárinduló.” Előadja a Szent László Dalegyet.
- Jegyek Antalfynál kaphatók.
A hangversenyre felhívjuk a zenekedvelő és zenepártoló közönség figyelmét.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* **Gyermekelőadás a Vígsházban.** Hétfőn mérsékelt helyárakkal este 8 órai kezdettel gyermekelőadás lesz a Vígsházban. Színpadra kerül a Kis lord amerikai énekes életkép. A főszerepet Witth Bözske játssza. A vizsgák lezajlása után ezzel kedves örömet szerez a Vígsház igazgatósága a debreceni gyermekvilágnak.

* **Tisza Karola** ma délután a Lili bárónő operettben, este a Farsangtündére operett újdonságban lép fel. A debreceni közönség érdeklődéssel viseltek a népszerű primadonna művészi fellépéire.

* **Ravengár IV.** a befejező rész: a Rejtelmek megoldása ma utoljára az Apolloban.

* **Jettatore,** szicíliai tradédia 6 felvonásban ma utoljára az Arany Bika moziban.

* **Fenevadak,** olasz attrakció ma utoljára az Uranianban.

* **Golgotha** tragédia 5 felvonásban. Szenzációs részletek vonulnak el előttünk abból a kétségbeesés szomorú és vigasztalan élet-átmoszférából, amelyben egy bűnbeesett ember élete folyik. Bemutatja hétfőn az Apollo.

Fern Andra játssza a főszerepet a Festett világ című 5 felvonásos drámában, melynek témája a színészvilágból van merítve. Bemutatja hétfőn az Urania.

* **Cirkusz apachok** a legérdekesebb cirkusz dráma.

Elnökválasztás az Ipartestületnél

A tegnapi lapokban újabb mozgalomról veszünk hírt az elnökválasztás körül. A csizmadiaik ugyanis az ő társulati elnököket, Varga Lajost öhajtanák az elnöki székre ültetni.

Nem szándékunk Varga Lajos személye ellen nyilatkozni, de akkor, amikor az összes iparágak képviselői s azok között a csizmadiaik is Bisotka István jelöltsége mellett egyhangulag nyilatkoztak meg, s akkor, mikor folytonosan hangoztattuk, hogy egyetértés vezethet eredményre, s ezt a magyar betegséget, a pártoskodást küszöböljék ki körünkől, ennek dacára a csizmadiaik érthetetlen okokból szitják a pártoskodás tüzet, holott a csizmadia társulat elnökének, Varga Lajosnak a kijelentése volt, hogy a közös együttműködés biztosítása szempontjából és hogy munkaejét szétforgácsolni nem hajlandó, örömmel veszi Bisotkai jelölését, ő pedig megmarad a csizmadia társulat elnökének.

Felhívjuk iparostársainkat, hogy ne hallgassanak a zavart csináló mozgalmakra. Közös ügyünket, jövőnket úgy ipari, mint gazdasági érdekeinket csak olyan elnök mellett érthetjük el, mint ami jelöltünk, akit a többi ipari szakma egyhangulag fog támogatni s az ipartestület elnökének minden körülmények dacára Bisotkai Istvánt öhajtja és fogja megválasztani.

A választást intéző bizottság.

SPORT

Vidéki eredmények. Budapesti Testgyakorlók Köre Kúszszállási TE 3:1. Kúszszállási TE—Szolnoki Nemzeti Sport Club 1:0. A KTE két tartalékkal játszott.

Ferencvárosi TC—DVSC—DMTK kombinált. Vasárnap 6 órakor találkozik a két csapat s ugyanakkor lesz a Vasutasok új pályájának felavatása a kombinált csapat felállítására Ceisler, Bertók, Glatz, Megyery II. Mora, Szolovszky, Polanczky Martin Német, Szolovory, Polanczky II. Biró Zemplény Gusztáv lesz.

Olcsó hus!

MINDENNAP friss vágású hus kapható

1 kg marhahus 66K

1 kg borjúhus 56K

Schvartz Jenő mészárosnál

Pásti-utcán.

Egy német esetleg magyar kisasszonyt keres

Ujfehértón jobb uri család gyermekeihez, ki varrni tud előnyben részesül. Címét megírja: Posgay József kereskedő Ujfehértón.

APOLLO Vasárnap Ravengár IV. Befejező rész: Rejtelmek megoldása. Kalandor történet 6 felvonásban. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.	URANIA Vasárnap Olasz attrakció Fenevadak Egy amerikai viharos nász története 4 felvonásban. A főszerepben Gina Montes. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.
---	---

ARANY BIKA MOZI
Vasárnap
Jettatore
Szicíliai tragédia 4 felvonásban.
Főszereplő: Bruno Decarli.
Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

CABIRIA II.

Magnus a néger óriással a főszerepben bemutatásra kerül a „METEOR” MOZGÓBAN
Július hó 18-án. Vasárnap jegyfelvétel
:: délelőtt 10 órától. ::

A Gazdasági Bank Hajdusoboszlón Részvénytárs.

Hajdusoboszlón Bocskai-utcán, a város legszebb és legforgalmasabb helyén levő házassádját, amelyen jelenleg a városi Közellátási hivatal van és amely hivatal felszámol s így a

lakás rövid idő alatt beköltözhető

elakarja adni. — A házas udvar áll 8 szobából, mellékhelyiségekből, továbbá 20 vagon termény befogadására szolgáló emeletes raktárhelyiségből és alatta pnehelyiségből. Az udvar 450 négyszögöl. — A venni szándékozók írásbeli ajánlatukat az intézet igazgatóságához, vagy az Alföldi Takarékpénztárhoz Debrecenben a legrövidebb időn belül adják be. Az igazgatóság a beadott ajánlatok felett szabadon határoz. ::

Az igazgatóság.

Hirdetmény

A debreczeni református egyháznál mintegy 600 öl tűzifa befuvarozására ajánlat adható be e hó 25-ig, alólírott gazdasági gondnoknál.

Debreczen, 1920. július 18.

BÁTHORI KÁLMÁN
gazd. gondnok.

Katonai egyenruhák Polgári öltönyök

mérték után vagy készen fordítások átalakítások legolcsóbban és csinosan készülnek

PISKOLTY PÉTER

polgári és katonai szabó üzletében,
KOSSUTH-UTCA 58. SZÁM.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVÁLL. R.-T.

Ha olcsó és izléses virágcsokrot, kosarat, koszorút akar az vásároljon kizárólag

Rózsa Virágcsarnokba

Kossuth-utca 2. sz. (Városháza épület.) Művirágkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári árban.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCA 2. SZÁM.

Alapítva: 1866. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-egyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.
TELEP: Homokkeri, Hid-utca 8. szám.

Földhaszonbérleti hirdetmény

A nagyváradai lat. szert. káptalan tulajdonát képező Csökmő község (Bihar vármegye, Berettyóújfalui járás) határában fekvő kb. 1778 kat. hold kiterjedésű „Kórossziget” elnevezésű mezőgazdasági birtoka 1920. október 1-től kezdődő 12 évre haszonbérbe adatik.

A legalább 20 százalék bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a nagyváradai lat. szert. káptalani uradalom főtisztai hivatalához (Darusziget, u. p. Kótpusztá, Bihar megye) 1920. augusztus 15-ig beadandók.

A részletes haszonbérleti feltételek ugyanott beszerezhetők.

Darusziget, 1920. július 10.

Ringelmann Lajos
uradalmi főtiszt.

Hirdetmény

A debreczeni református egyház épületeinél végzendő meszeléseknél, lapméterenkénti árengységre ajánlatot kér e hó 25-ig alólírott gazdasági gondnok.

Debreczen, 1920. július 18.

BÁTHORI KÁLMÁN
gazd. gondnok.

Haszonbérleti árverés

A gondnokolt Török József tulajdonát képező következő ingatlanok:

1. A debreczeni 2713. sz. telekkönyvi betétben foglalt az újvárosi-ut mellett lévő Bellelegelő 502. számú körülbelül **4 hold szántóföld** a rajta levő épületekkel.

2. A monostorpályi ut mellett fekvő körülbelül **2 és fél hold területű szántóföld**.

3. A debreczeni 5217. számú telekjegyzőkönyvben foglalt Bellelegelő 487. számú körülbelül **33 hold területű tanyabirtok**.

4. A debreczeni 2714. számú telekkönyvi betétben irt Nagycsere 47-48. számú körülbelül **50 hold területű szántó és kaszáló** a rajta lévő épületekkel.

5. A debreczeni 3065. számú telekjegyzőkönyvben irt Perc-dűlő 58. szám körülbelül **31 hold területű tanyabirtok** árverés útján bérbeadatnak.

A haszonbérlet mind az öt ingatlanra 1920. évi október hó első napján kezdődik s egy évig tart.

A kikiáltási ár: 1. alatti ingatlanra 3060 korona, a bánatpénz 1000 korona; a 2. alatti ingatlanra kikiáltási ár 750 korona, a bánatpénz 400 korona; a 3. alatti ingatlan kikiáltási ára 9000 korona, a bánatpénz 4000 korona; a 4. alatti ingatlan kikiáltási ára 14.110 korona, a bánatpénz 5000 korona; az 5. alatti ingatlan kikiáltási ára 6200 korona, bánatpénz 3100 korona.

A legkedvezőbb ajánlattevővel a gondnok haszonbérleti szerződést köt, mely az Árvaszék jóváhagyása után válik a gondnokokra kötelezővé, haszonbérlet azonban az árverés befejeztől kezdve kötelező, utóajánlatnak helye nincs.

Az árverés 1920. évi július hó 23. ik napján délelőtt 10 órakor Dr Kiss Sándor tb. árvaszéki ülnök hivatalos helyiségében városi Árvaszék Csapó-utca 19. szám alatt fog megtartatni.

Közelebbi feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bakóczi Gábor
vagyonkezelő gondnok.

ELKELTEK!
az
Apaffy-u. 133.
Faragó-u. 10. és
Bozzay-telep
Csóka Pál-u. 21. sz.
HÁZAK!

Ezen házakat 24 óra alatt adta el az eladással megbízott, 20 év óta fennálló
„NAGY LAJOS ORSZÁGOS ADÁSVÉTELI VALLALAT”
UJABB ELADÁSI MEGBÍZÁSOK FELVÉTELEK AZ IRODÁBAN EGÉSZ NAP, a nap bármely órájában.

Iroda: Veres-utca 9. szám.

Naptártömb 1920. évre mintegy 10-15 db kapható lapunk kiadóhivatalában.

A Magyar Királyi Földmívelésügyi Minisztérium Mezőgazdasági Géptája.

A raktáron levő mezőgazdasági gépeken kívül újabban érkezett

Hofherr és Schrantz-féle

6-os cséplőgép garnitúra és 1000 m/m cséplőgép.

Megtekinthetők:

a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi R.-T.
debreceni Kirendeltségének Áru és Termény raktárában levő helyiségekben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó	Haszonbérbe
Csap-utcán a legszebb ház, a mostani bő pénz befektetésére nagyon alkalmas, részben új, adómentes, jövedelmező, egy lakás azonnal elfoglalható. Értekezhetni Király-népszövetségi pénztárakkal, Batthyányi u. 6.	kiadó 34 magyar hold tanyás föld várostól 20 perc járás, kőút mentén, jelenleg bolgár-kertészek kezelése alatt, mivel a föld fele kaszáló, fele szántó, bolgár- és konyha-kertészeknek, vagy tehenészetre alkalmas. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.
Sürgősen eladó a Köntöskertben 688 négyszögöl szőlő, kintülő karban csinos és jó állapotban levő 2 szobás cserépes ház, melléképületek, jó és bővizű kúttal. Értekezhetni Király-Népszöv. pénztárakkal Batthyányi-u. 6.	Ácsmunkára munkás keresetlik. Jelentkezhet Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17. szám.
Takaréküzheiy kisebb eladó Teleki-utca 7. szám.	Eladó szőlő Sestakertben természetesen teljes felszereléssel azonnal beköltözhető lakással. Értekezhetni Meszena-utca 2.
Megbízható házmesterpár felvételt. Simonyi-ut 21. Értekezni 1-3-ig.	Homokkertben Harsányi Gusztáv-utca 25 sz. a. ház eladó, három szoba, üvegezett előszoba, melléképületek, területe 465 négyszögöl, 300 négyszögöl szőlővel, nagy pincével. Feltételeket közli Dr Gergely Jenő ügyvéd Piac-utca 70.
Bélyegzőgyár és vésőintézet PAULÓ I. Batthyányi-u. 22. Telefon: 1365.	FORGÁCS I. Művészi, Bádagos-utca.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

KISS FERENCZ női szabó
Piac-u. 56.
Izélő munkát jutányos áron készít. Szakszerű szabászat. Tanítást is elfogad volt Molnár-cég szabásza.

Mindennemű kalaptisztítást és alakítást elfogad
M. Nagy Mihály
kalapos mester Péterfia-u. 8. (Saját ház.)
A ref. főgimnáziummal szemben. Ugyanott állandó nagy választék kész kalapokban.

Van Önnek eladó háza? Eladó földje? Vagy eladó szőlője?

Nem kerül egyetlen fillér költségébe sem az eladás!

Bizza meg az eladással Debreczen városának legrégebbi adásvételi vállalatát, **a 20 év óta fennálló Nagy Lajos adásvételi irodát!**

Ott nem kell fizetnie az eladásért egyetlen fillér költséget sem! Felvétetnek eladás végett kis külsőségi házak is!
Iroda: VERES-UTCA 9. SZÁM, Hivatalos órák állandóan egész nap!

Eladó két hatalmas darab szőlő egymással éppen szemben 2 magyar holdnál nagyobb kiterjedésű termő szőlő és gyümölcsös!

A SESTA KERTBEN! Terméssel együtt rögtön átvehető!

Kitünő karban, lugasokkal ellátva és felkarózva. **VALÓSÁGOS PARADICSOM!** — A „SALVATOR” villamos megállóhoz 2 perc. — A Péterfiai Tanítói Árvaházi villamos megállóhoz 15-20 perces sétával.

SESTAKERT POROSZLAY-UT 74. és 77. SZÁM
egymással szemben. Ára úgy ahogy áll, terméssel együtt, rögtön átveve

550 ezer korona.

E több mint két magyar holdas, gyönyörű terméssel levő szőlőtelep vincellére a 74. számú szőlőben lakik, aki mindent felmutogat az érdeklődőknek.

Ezen szőlőtelep felett is a Nagy Lajos Országos Adásvételi Vállalat rendelkezik, egyedül csak ott köthető meg a vétel, ott teendő le a foglaló.

Iroda: Veres-utca 9. szám. Hivatalos órák állandóan egész nap.

Ha szép akar lenni? Korzó arczkremit és szappant használjon!

PARFUMOK prima minőségűek. Pipera szappanok. Mindenféle piperecikkek. Kőszerek, irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI CZIKKOK, kreolín stb. legelőszobában szerezhetők le a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

GYÁSZESETEK ALKALMÁVAL FORDULJON BIZALOMMAL FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézetéhez. Debrecen, Dégenfeld-tér 4.

Mot temetések a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközöltetnek. Exhumációt és hullaszállítását vállalatunk. Koszorúkat választékosan.